

Sammanfattning av Spår 2: Nyttan med geodata

Moderator: Elisabeth Östling

Referator: Antonia Baumert

Del 1 – Geodata som verktyg inom kulturmiljövård och samhällsplanering

Förmågan att använda kvantitativ geografisk information inom kulturmiljövården behöver stärkas. Det första seminariet handlade om geodata som verktyg inom kulturmiljövård och samhällsplanering.

Medverkande: Carl-Johan Sanglert, kulturmiljösamordnare på Länsstyrelsen i Jönköping, samt representant för Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet (RUS), Tomas Brandt, enhetschef kulturmiljövård och samlingar, Bohusläns museum, Maja Coghlan, handläggare naturolyckor på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Seminariet lyfte fram hur geodata blir allt viktigare inom kulturmiljövård och samhällsplanering. Carl-Johan Sanglert (Länsstyrelsen i Jönköping/RUS) betonade att ökad tillgång på geodata är avgörande för miljöövervakning och uppföljning av kulturmiljöers tillstånd, och att det behövs fler kvantitativa analyser för att tydligare kunna beskriva behoven. Han presenterade en metod där man med hjälp av förvaltningsindex och geografisk zonindelning kan följa utvecklingen och göra prognoser för olika områden.

Tomas Brandt (Bohusläns museum) beskrev regionalt arbete kring klimatförändringars påverkan på kulturarvet, där geodata varit avgörande för analyser av till exempel översvämningsrisker och skyddsåtgärder i stadsmiljöer. Han underströk att arbetet kräver komplexa processer och att förståelse för planeringsprocesser är viktig för att kunna bevara kulturmiljöer.

Maja Coghlan (MSB) presenterade hur geodata används i översvämningsdirektivet för att identifiera riskområden och planera åtgärder för att minska konsekvenserna. MSB har rangordnat 26 områden med betydande översvämningsrisk och erbjuder statsbidrag till kommuner för

förebyggande åtgärder. Uppmaning gavs att kontakta länsstyrelsen vid projekt inom dessa områden.

Del 2 – Geodata – kvalitet, innehåll, informationsförsörjning

I det här passet fokuserar vi på vikten av informationens kvalitet och tillgänglighet för att säkerställa att geodata är användbart och pålitligt.

Medverkande: Stefan Svanström, GIS-expert från Statistiska Centralbyrån (SCB), Adrew Mercer, verksamhetsutvecklare inom geografisk information och anlays hos Riksantikvarieämbetet, Elisabeth Östling, enhetschef från Riksantikvarieämbetet.

Under seminariet om geodata – kvalitet, innehåll och informationsförsörjning, diskuterades hur geodata används alltmer i både vardag och arbetsliv, samt utmaningar kring kvalitet, upplösning och täckningsgrad. Stefan Svanström från SCB lyfte fram att geodata ofta samlas in för ett specifikt syfte, men kan ge missvisande resultat om det används för annat än avsett ändamål, särskilt när olika kvalitetsnivåer blandas. Han betonade också vikten av att förstå förändringstrycket på kulturmiljöer genom indikatorer som befolkning, taxeringsvärden och byggnader.

Andrew Mercer från Riksantikvarieämbetet påpekade att all geodata är en förenkling av verkligheten och introducerade konceptet lägesosäkerhet, som visar hur säker positionen är beroende på inmätningförhållanden. Han visade på riskerna med att automatiskt lita på positioner, särskilt när geodata kombineras med andra datakällor, och underströk vikten av god datakvalitet för tillförlitliga analyser.

Moderatorn Elisabeth Östling ledde en diskussion om tillförlitlighet, utmaningar och behovet av metodiskt arbete med data. Det konstaterades att man kan lita på mycket insamlade data, men det är avgörande att förstå kvaliteten och utmaningarna samt dokumentera generaliseringar. Kvalitet och kostnad bör alltid vägas mot syftet.

Det framkom att tillgången till strukturerade data är begränsad – ofta finns kunskap lokalt, men data är inte digitaliserad eller samordnad nationellt, vilket försvårar rikstäckande analyser. Riksantikvarieämbetet kan spela en större roll i urval och stöd till andra myndigheter, och det finns behov av nationell samordning av datainsamling. Slutligen påpekades behovet av kartläggning av kommuners geodataunderlag.